

Шогшо эл, порымик да гим берг!

БУДЬ ГОТОВ ЯМДЕ ЛИЙ

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

0+

– Лена, зонтикетым лук,
айда пайремыш каена! –
Ваня Мамаев шўжаржылан
кычкыра.

– Ой, тентгечат йўр
кечымучко оптыш.
Зонтик гына ок полшо.
Айда лучо авай деч
дождевикым йодына, –
темла изи Лена.

**Ваня ден Лена
МАМАЕВМЫТ (сним-
кыште)** кодшо шумат-
кечын Шернур посёл-
кын 270 ияш юбилей
пайремыш, ончалза, кузе
толыныт: йолыштышт – резин-
ке кем, курткым, а ўмбадын-
же вўд логалдыме куштылго
плащым – дождевикым – чие-
ныт. Вес семын ок лий: уре-
мыште тале йўр озалана. А
пайремыш кайыме шуэш...

Чынак, тений кенгеж пеш
йўран. Теве гына кече
онча, ик тат гыч ведра
гыч кышкалмыла йўр
опталеш. Йўржат тале,
шолеман. Теве Иркутск
кундемыште вўд чот
ташлымылан кўра ял,
пўрт-влак вўд йымак
кодыныт.

Йўр тиде ик семынже
сай: чодыраште понго
лынак шочеш, сад-пакчаш-
те вўдым шаваш огеш кўл,
йоча-влаклан паша шагале-
меш. А удаже – пакчасаска
умен ок керт, уремыште
модашат ок лий. Но Лена
ден Ваня огыт тургыжлане,
вет кенгежын эше ик арня-
же кодын. Йўржў ынде
чарна чай?

Н. СЕМЕНОВА.

Зонтикым эн
ончыч йўр деч огыл, а
кече деч авыралташ шонен
луктыныт.

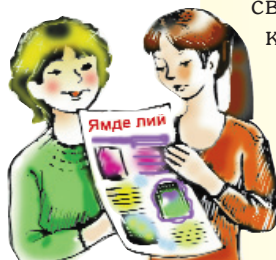
Сита йўраш!

Кажне ийын
мландыбаке 500000 мил-
лиард тонн вўд йўр
семын йога.

ПОДПИСКЕ

☺ «Ямде лий» газетлан чыла
связь отделенийлаште кажне тылзын 15-ше
кечыже марте подпискым ышташ лиеш
Индекс – П4696.

☺ Электрон
89024668399 (Tele2) 150
yamde_lii@mail.ru
подпискым
телефон
тенгем
адресыш
ыштыза!
номерышке
пыштыза,
лўмнердам
возен колтыза.

Москосо йоча хор – Йошкар-Олаште

Фотом Интернет гыч налме

19 августышто Йошкар-Олаше Воскресенский соборышто концерт программе дене «Веснянка» йоча хор выступатлен. 0-17 ияш чылаже 40 удыр-рвезе мурен. Концертыште шнуй Николай Угодник, Георгий Победоносец, Андрей Первозванныйлан кант-влак, Н. Кедров ачан «Отче наш», А. Архангельскийын «К Богородице прилежно», А.Кастальскийын «Тропарь Пасхи», произведенийышт-влак йонгеныт.

Х.АЛЕКСАНДРОВА ямдылен.

«Веснянка» йоча хор студий – Москошто ик эн тошто да кумдан палыме хор коллектив. Тушко 5 хор пура: «Чижик», «Скворушка», «Солнышко», «Подснежник» да «Веснянка».

Увер У тунемме ий гыч республикысе школлаште Сенымаш урок-влак лийын кертат. Российысе исторический общество, Россий просвещенный министерстве, «Просвещение» кугыжаныш корпораций «Сенымаш урок-влак» педагогический тунямбал конкурсым увертареныт. Конкурс кок йыжыг дене эрта: регион да федерал. Регионысо этап сентябрь гыч тунгалеш, тушко тюрлө предметым туныктышо-влак ушнен кертат

**22 август –
Россий кугыжаныш тистын кечыже.**

Тиде кече 1994 ий гыч Россий мучко пайрем семын эрта. Кум тусан – ошо-канде-йошкарге – флаглан (триколор) тений 350 ий темын. Тудо икымше гана XVII-XVIII курым коклаште, Петр I ачаже Алексей Михайлович кугыжа улмо годым, «Орел» икымше руш военный корабль умбалне лойгалтын. Икымше сентябрьым моткоч вучем. Пырля тунемме йолташ-влакым, палыме туныктышо-шамычым ужнем. Мыланем школышто тунемаш келша. Ача-авамым угыч «визыган» да «нылыган» дене куандараш туналам.

Надя ВОЛКОВА.

Историйым шергалына

1813

ий 29 августышто Кульма энгер воктене руш гвардий француз армий ваштареш кредалмаште ойыртемалтын.

***

1757 ий 30 августышто руш войска Степан Фёдорович Апрашкинын вуйлатымыш почеш Гросс-Егерсдорф кучедалмаште прусский армийым сенен.

19 август гыч 2 сентябрь марте Марий Эл Республикысе Роспотребнадзорын управленийыштыже йоча сатун качествыже да лудыкшыдымылыкшө шотышто «шокшо линий» пашамышта. Лекше йодышым 68-19-44, 8-800-707-61-77, 68-19-21, 68-19-04 телефон дене рашемдаш лиш.

Школыш вашкем

Кенеж каникул пытымеш ик арня веле кодын. Мый канен ноенам. Икымше сентябрьым моткоч вучем. Пырля тунемме йолташ-влакым, палыме туныктышо-шамычым ужнем. Мыланем школышто тунемаш келша. Ача-авамым угыч «визыган» да «нылыган» дене куандараш туналам.

Шернур, Лажъял.

Конкурс

«Литература и кино» – детям» йоча кинофестиваль кышкарыште усталык конкурсым увертарыме. 6 сентябрь марте «Дебют» кинематографий (мультфильм, фильм), 13 сентябрь марте ойлымаш, йомак, почеламут жанр-влак дене сылнымут произведений конкурсыш паша-влакым вучат. Конкурс нерген келгынрак www.likfest.ru сайтыште лудса.

Туныктышо-влакын августысо республик конференцийышт 27 августышто Национальный президент школ-интернатыште лиш. Тылеч ончыч районлаште туныктышо-влак национальный проект-влак нерген мутланеныт, йоча-влакым туныктымашке у йон-влакым пуртымашке шотышто канашеныт.

20 август гыч 20 сентябрь марте Марий Элыште «Месячник безопасности детей» эрта. Ик тылзе жапыште йоча-влаклан корнысо правилым, лудыкшылык годым шкем кучен моштымо нерген ушештарат. 4 сентябрьыште школлаште «Лудыкшыдымылык кечым» эртараш палемдыме.

Таче Морко район Унчо селаште «Угинде» регион-влак коклаше пайрем эртаралтеш. Пайремыште ялозанлык кочкыш ончер-ужалымаш, «Йула пучымыш» конкурс, «Муро сий» концерт, калык модыш-влак да молат лийыт. Унам вашлийше-влак тутло пучымышым тамлен ончаш ужат.

Йоратыме школем

Мый Какшамарий школышто тунемам. 2018 ийыште мемнан школлан 135 ий теме. Революций деч ончыч пеш шуко калык грамотым пален огыл. 1883 ийыште ялыштына тўналтыш школым Иван Александрович Никольский почын.

1922 ийыште Какшамарий школна кок пачашан лийын. 1920-1930 ийлаште школыштына энтузиаст да просветитель Фёдор Петрович Осипов директорлан пашам ыштен. Тудо Озанысе университет дене кылым кучен, школыштына шуко сай да кўлешан пашам шуктен. Садланак тудым «марий Макаренко» маныныт. 1932 ийыште школ агропедтехникумыш савырнен.

Мый Какшамарий школем дене кугешнем, туныктышо-влаклан таум ойлем.

Катя САДКОВА.
Звенигово район.

Авторын фотожо.

Какшамарий кундем гыч лектыныт: просветитель, «У куралше» марла букварьын авторжо Н.М.Орлов, марий профессиональный музыклан негызым пыштыше композитор-влак И.С.Ключников-Палантай ден Я.А.Эшпай, Останкиным чоңышо инженер К.Ф.Орлов, туныктышо-влак А.В.Ишпайкин, Е.Л.Ишпайкина, А.В.Боброва-Ишпайкина, марий писатель А.С.Ятманов (Мичурин-Азмекей) да шукын молат.

«МАРИЙ ЭЛ – КУАТАН ШОШО МУРО, МАРИЙ ЭЛ – МАРИЙ ЧОНЫН АЛ КУРЫМ»

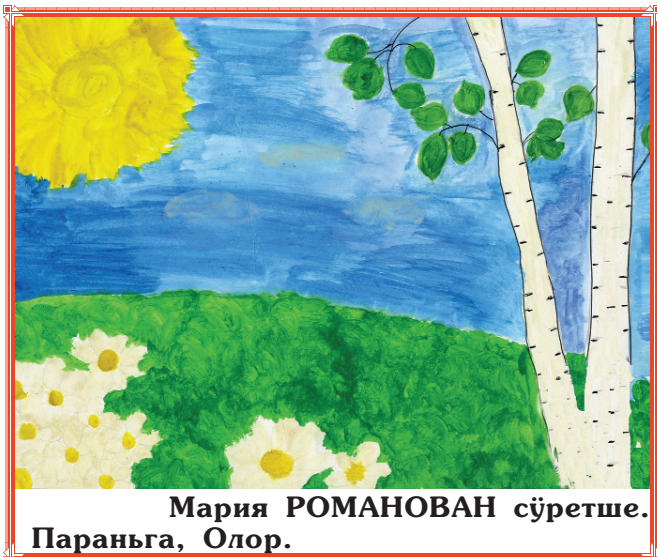
Буй энгер

Мый Изи Руюлыште илем. Ялна курык вуйышто верланен. Ял воктеч Буй энгер йоген кая. Тудо пеш кумда да келге, серже тура. Ме энгерыште чўчкыдын колым кучена. А кенезж кастене пуш дене коштына. Южгунам вес серыш вончена. Тыгак серыште, ошмаште ракувотым погена. Нуно пеш мотор улыт.

Настя ОРЛОВА
Марий Турек район.

*Пагытет курымеш тыныс лийже,
Аваэл, муро помыш гай вер!*

Геннадий ОЯР.

Мария РОМАНОВАН сўретше.
Параньга, Олор.

Пеледалт, мландем!

Марий кундемна мучко шыргыктен йогышо, воштончыш гай койшо, ший энгер-влак мыняр шуко шуйналт возыныт. Тасма гай кадыргышше Какшанат, Юлат, Элнетат шырге йогат. Изи колетат, кугу колжат почишт дене лупшкедылыт – колызым ўжит.

А олыкшо, олыкшо! Могай гына пеледыш уке! Кумда нур-пасу киндылан поян. Теве уржавуй-влак мардеж пуалме дене лый-пой тарванат. Кайык-влак, мотор пўртўслан куанен, сылне мурыштым мурат. Ужар олык, тўр пасу, кумда энгер, сылне деч сылне кушкыл, пашаче калык – чыла тиде шочмо кундемем.

– Марий Элем, тыйым ончен шерем ок тем! Тек кажне ег тыйын сылнылыкетым ужын йывырта! Тек тўняште эре тыныс лиеш! Чеве́р ўжара тыйым волгалтарыже! – куанен пелештем.

Мыят, школым тунем пытарен, кўшыл шинчымашым налын, шке виемым, моштымемым шочмо элемым нўлташ кучылтнем. Вет калык ойлен: «Чўчалтыш почеш – чўчалтыш. Тыге вўд йогаш тўналеш, изи йогыныш савырна, вара иктыш ушнен, кугу энгер лиеш». Тыгак мыйынат изи гына вий-куатем тек шочмо кундемем, тудын поянлыкшым вияндаш полша.

Арина ПЕТУХОВА.
Шернур, Шўдымарий.

Изи
годым
чылан
түрлө
модыш
дене
модыт:
ўдыр-
влак
курчак

дене, а рвезе-шамычлан машина келша. Курчак дене кугыен-влакат модыт.

«Кушто?» – йодыда. Курчак театрыште! Республикысе

курчак театрын самырык

артисткаже Анжела

Тихоновалан **(снимкыште)**

курчак – чоным лыпландарыше

арвер. «Роль икымше але

лұымшо лийже, садак сценыш

лекме деч ончыч лўдшө

меран гай чытырем.

Курчакым кучем – чыла

эрта», – оила самырык

артистка. Таче тудын дене

палыме лийына.

Анжела Тихонова Шернур

район Эшполдино ялыште

шочын. Марисола школым

тунем пытарымеке, И.С.Пал-

лантай лўмеш тўвыра да

сымыктыш колледжыш «Кур-

чак театр артист» специаль-

ность дене шинчымашым

погаш пурен.

- Анжела, артист кор-

ныш шогалаш шоньмаш

кузе шочын?

– Изи годым шукын артист

лияш шонат. Мыят тыгак. 10-

шо классыште тунемме годым

Йыван Кырлам шарныме

лўмеш спектакльым ямдылен-

на. Лач тунам мый

пентгыдын каласе-

нам: «Мый артист лиям». Дина Михайловна Рычкова кугу шўкалтышым ыштен. Тау тудлан! Колледжыш тунемаш пураш толынам, лач тунам Курчак театрыш артист-влакым ямдылаш ўдыр-рвезе-влакым погеныт. Пўрымаш деч от утло, маныт.

- 2011 ий гыч театрыште пашам ыштеда.

– Артист – Айдеме (лач кугу буква дене), айдемылык, айдемым йўратымаш. Тидын деч посна ме, артист-влак, сценыш лектын, поро да осал нерген каласкален огына керт, – оила А.Тихонова.

Могай нелылык дене тўк-ненда?

– Пашаш толмеке, мыйын пеленем колледжысе кураторем Нина Ильинична Голованова лийын. Тудын полшымыж дене түрлө нелылыкым сенген лектынам.

- Икымше рольда могай лийын?

– «Щелкунчик» спектаклыште Кларан рольжым модынам.

- Курчак театрысе артистын пашаже мо дене онгай?

– Курчак театрысе артистын пашаже драмтеатрысе артистын деч, мутат уке, ойыртемалтеш. Ме курчакым мастарын, моштен кучылт моштышаш улына. Тидлан ўмыр мучко тунемман,

Курчак дене «модеш»

шонем. Кунам кугурак эргым «Снежная королева» спектакльым ончаш толын (мый тушто Гердан рольжым модам), мый дечем шинча йўлен йодын: «Кузе тыйын Гердат малаш возеш, кынеш, ошкынеш, кузе тыге?» Йоча-влакым ўрыктараш, шонаш тараташ манын, театрыште куанен пашам ыштем.

- Ўмаште Марий кугыжаныш университетыште «Любительский театр режиссёржо» (курсым О.Г.Иркабаев вўда) специальность дене тунем лектында.

– Туге, университетым йошкар диплом дене тунем пытарышым. Кызыт йоча-влакым актёр да сцене мастарлыкклан туныктем. Университет мыланем кумда корным почын.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

Дима Яндемиров – Волжский район Кугу Порат школын тунемшыже. Тудо «Шырча» фольклор ансамблын уста тўмырзыжө. Ансамбльыш вич ияш

кошташ тўналын. Семўзгар, марий муро да куштымаш

деке тудым ачаже – тале

гармоньчо, ансамбльым

вуйлатыше Геннадий

Семёнович – шўманда.

«Тўмырым икымше гана

куд ияшем годымем

пералтенам. Тунар чот

келшен, тачат кид гычем

ом мучыштаре», – шыр-

гыжалын оила Дима.

Е.ИВАНОВА.

Талантым тергымаш – Т буква дене

Таче

тунемше-влакын талантыштым тергат. Тамара тошто такмакым талын такмаклаш тырша. Топката туп-вачан Тарас тўп-тўп тавалтыш. Тёма, тембакрак толын, туштым тушташ тўнале. Теве Тая. Тудо тыматле тунемше. Трук туныктышат, тунемше-влакат тыпланышт. Тая тоштын-тоштде титаканла тарваныш. Тыге талантым тергымаш тышан тыпланыш. Таям тўшкан тыпландарышт.

Оля СТЕПАНОВА.

Морко, Шап Унчо.

Уста-Ушан
влак ой
ймыр
мучко ийыт
*Вјд ваштареш,
йјд ваштареш...*
Семён
ЧИКОЛАЕВ.

Шочмо вер нерген

Даша Васильева, Мария Павлова, Арина Никитина, Юрий Кузьмин, Роман Соловьев, Юрий Марков Звенигово район Чакмарий школышто тунемыт. Рвезе-ўдыр-влак мураш йоратат, шочмо кундемын историйжым, кугезе тукумын йўлажым, ойпогыжым шымлат. Шинчымашыштым тўрлө конкурсышто, конференцийыште тергат. Директорын воспитаний паша шотышто алмаштышыже Ираида Васильевна Семенова ден марий йылмым да литературым туныктышо Антонина Аркадьевна

Андрееван вуйлатымышт почеш «Ойпоган шочмо вер» сценарийым ямдыленыт. Районышто эртаралтше «Самырык тукум» конкурсышто модын ончыктеныт, икымше верым налыныт, а республикысе конкурсышто кокумшо верыш лектыныт.

Л.ГРИГОРЬЕВА.

Авторын фотожо-влак.

Кузе от лий артист?

Морко районысо кажне ялым шергал лектат гын, уста, мастар айдеме дене палыме лият. Мый мут ярымемым Йогорсола ялын шочшыжо Эдуард Иванович Яковлев (**снимкыште**) нерген шуйынем. Ончыкылык артист изинек мураш, кушташ йоратен. Азъял кыдалаш школышто 3-шо классыште тунеммыже годым кидышкыже гармоньым кучен. Шокташ тунемын. Школ марте йолгорно ныл корем гоч шуйналтын: олыкан, пеледышан, муй пушан коремйол-влак шкеак мурыктеныт, почеламутым шочыктеныт. Курыкым кўзен волаш куштылго лийже манын, мом от ыште?

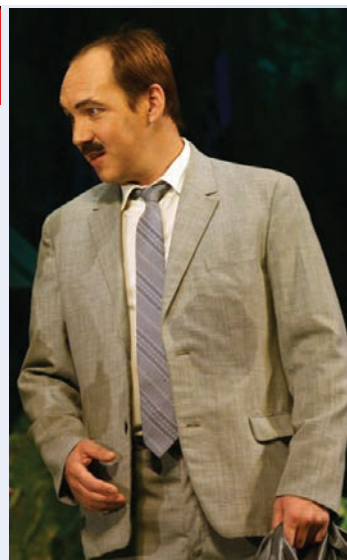
Шўргыял школыш куснымек, драмкружокуш коштын. Тўрлө мероприятийыште марий койышыжым, мастарлыкшым ончыктен. Туныктышыжо Александр Арсентьевич Тимофеев самырык рвезылан тўвыра илыш дене умбакшыжат кылым кучаш темлен.

1994 ий гыч Москосо М.С.Щепкин лўмеш кўшыл театр училище деч вара Э.И.Яковлев марий театрыш пашаш толын. Таче мартеат тўрлө образым чонымыж дене калыкым куан-

дара. Тудлан комедийыштат, драмыштат, трагедийыштат модаш келша. Кажне образшым нерешталт лекше шурно пырче дене танастара.

– Кажне роль чонгыч лектеш, кажныже шерге. Образетым шижат гын, модашат куштылгырак, манеш артист. Пьесым лудмо годымак шканем келшыше рольым кычалам, шукыж годым шонымо семынак лектеш.

Александр ГУРЬЕВ.

Морко, Коркатово.

Фотом М.Шкетан лўмеш Марий национальный драме театрын архивше гыч налме.

Правил-влакым шарныза

Театрыш спектакль тўналме деч 15-20 минут ончыч Радатолмыш эртыман. мыда годым шинчыше-влак деке туп дене огыл, а сўретысыла ошкылман.

С.Николаевын «Айвика» произведенийже почеш.

1.«Айвикан» жанржым палемдыза. 2.Автор тиде произведенийым мыняр ий возен? 3.Драмыште дейвий кушто кая? 4.Кў тыге манеш: «Вўдыш пурыде, серым ит руалте».

В.СМИРНОВ
ямдылен.

Ныл йолан йолташа

Ринси – сурт орол
 Мемнан Ринси лўман пийна уло. Тудым ачам дене коктын муын улына. Изи пинеге мыланна вигак келшен, сандене пеленна мөнгө конденна. Ынде лу ий угла Ринси мемнан дене пырля ила. Тиде жапыште тудо кушкын, шкенжым сурт ороллан шотла. Ринси – ўшанле йолташ. Яра жап годым тудын дене модам. Ныл йолан йолташдам, йоча-влак, йоратыза.

Настя ИВАНОВА.
Морко, Коркатово.
Фотошто: Артём шольым – Ринси дене.

Йүксө ден лудо

Кугу ола

воктене

Уло изи ер.
 Ер покшелне коштыт
 Йүксө-влак мотор.

А тораште огыл
 Лудо-влак: «Бак-бак!
 Толза мемнан деке!» –
 Манын кычкырат.

Вүдшө пеш яндар вет,
 Ок шу кайымыштат.
 Йүштө толмылан вел
 Лудын чытырат.

«Эх, толеш мо шыже?» –
 Манын ойгырат.

Йолташ-влак, тенданат
 Ял пелен уло энгер?

Кайыккомбо-влакым
 Аралыза эре.

Э.О.ВАСИЛЬЕВА,
туныктышо.

Звенигово,
Нуктыж.

Синк-вейн

Кролик
 Лүдшө, сур.
 Мала, кудалыштеш, кочкеш.
 Сур кролик клеткыште ила.
 Янлык.

Кристина НИКОЛАЕВА.
Морко, Эгерсола.

Палыза!

Премьер-министр Д.Медведев пунчалым подписатлен. 12 пий урлыкым айдемылан энгекым ыштен кертшылан шотлат. Поснак акбаш, бразилийысе бульдог, америкысе бандог, йүдвел кавказысе пий, гульдод, пире ден пий-влакын гибридыштым, булли кута, амбульдог, бэндог, волкособ, питбульмастиф, бульдог алапахский чистокровный пий-влакым уремыште нерлык деч посна коштыкташ да колташ огеш лий. Пий-влак пытартыш жапыште айдеме ўмбак чўчкыдын кержалташ тўналыныт, сандене тыгай **з а к о н ы м л у к м о.**

Комаголя кум ий веле ила. Ик ийже айдемын 25 ийжылан шотлалтеш. Нуно ошо да шеме тўс дене ужит.

Кажне комаголян ўмылжым кычал.

Пырыс ден кайык-влак

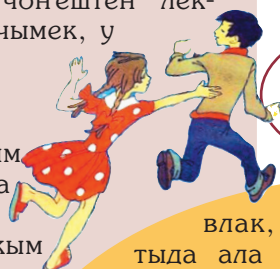
Айста модына

7 метр диаметран онгым корена. Ик йоча онго покшек лектеш. Тудо пырыс лиеш. Моло-влак кайык улыт. Нуно онго вес велыш лектыт. Пырыс «мала». Кайык-влак пырчым «чўнгаш» онго кўргыш чонештен пурат. Пырыс помыжалтеш, нуным ужеш да кучаш пижеш. Кўм куча, тудо онгеш кодеш. Моло-влак мўнгеш чонештен лектыт. 2-3 кайыкым кучымеке, у пырысым ойырат.

Правил-влак:

1. Пырыс кайыкым онго кўргыштө гына кучен кертеш.

2. Пырыс кайыкым тўкалтен гын, тугеже кучалтшылан шотлалтеш.

Пондашан
 шочеш – нигўат
 ок кўране.

Ик
 ужга ныл
 йолан.

Ныл
 йолан
 лўнген кая,
 кок йоланым
 нангая.

Маскам
 лўдыкта, пире
 деч лўдеш.

Йоча-влак,
 мўнгыштыда ала теат
 комаголям ончеда.
 Мыланна возен колтыза.
 Фотом пыштеда гын,
 эшеат сайрак.

«Ура-а-а! Книгагудышка у книга-влак толыныт. Кажне шканже келшыше книгаам ойырен», – ойлат Параньга район Усола ўдыр-влак.
Г.РУБЛЁВАН фотожо.

12 ияш деч изирак йоча-влакым мотоциклын шенгел сиденийышкыже шындаш огеш лий!

29 август – Мотоциклын шочмо кечыже.

Царь Алексей Михайловичын колымж годым Петрлан ныл ият темын огыл улмаш. Вич ияшыж годым тудым дьякон Никита Моисеевич Зотов туныкташ тұналын. Занятий-влак мөнгыштыж эртенят. Петр азбукым шымлен, лудаш тунемын.

Пётр 1 – 350 ий

Юмын книга-влакым (псалтырым, Евангелийым да молымат) наизусть каласкален. Ныл йот йылмым пален. Зотов рвезылан Россиянын историйже нерген каласкален. Тыге Петр Иван Грозный, Дмитрий Донской, Александр Невский нерген изинекак пален налын. Книгаласе иллюстраций-влакым ончаш пеш йоратен. Аваже Оружейный палатысе мастер-влак-лан кораблым, салтак-влакым, оружийым, кредалмашым ончыктышо сүрет-влакым лұмын ыштыктен. Ончыкылык

Книгам лудса

Евгения Сулова: Мы живем в эпоху Петра Первого. Энциклопедия для детей. Изд. Пешком в историю, 2016.

кугыжа чыла тунемаш тыршен, шуко пален, писын возен, но возымаштыже ўмырж мучко шуко йонылышым ыштылын.

Изи кугыжа пўкеныште икмынар шагат дене рын шинчышаш олмеш (тронысо семын) куржталаш пеш йоратен. Эсогыл дворянин да стрелец-влакын икшывышт дене модын, кредалашат пернен. Туныктышо-дьякон тидлан тореш лийын огыл, а нойымекеже, Петрым воктекше шынден: элын эртыме корныж нерген каласкалышыжла, пу гыч пўчкеден. Тудым ончен, Петрат кидпашалан тунемын, чертёж деч посна тұрлым ыштылын.

Л.СЕМЕНОВА ямдылен.

Эре пырля

Мыйын лишыл йолташ ўдырем – Элина. Ме эре пырля улына. Йочасад гычак келшена. Ик класшыште тунемына, ик парт коклаште шинчена. Элина – мотор марий ўдыр. Шоптыр гай шем шинчан, мотор шўргывылышан, изи капан. Икте-васылан эре полшена. Коклаштына сырымашат лийын кая. Но шуко жаплан огыл, писын мондалтеш. Тиде мемнан келшымашнам пенгыдемда веле, шонем.

Алина БОЧКАРЕВА.

Татарстан, Агрыз, Буймо.

Индекс: П4696.
Тираж 1150 экз. Заказ
Формат – А-4-8.
Директор-тўн редактор
Л.В.СЕМЕНОВА.

https://vk.com/yamde_lii
<https://ok.ru/yamdelii>
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru,
yamde_lii@mail.ru
Сайтын адресше: yamde-lii.pro,
Тел. 8(8362) 45-22-82(факс)

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК: Марий Эл Республикысе культур, печать да калык-влакын пашаш шотышто министерстве, «Ямде лий» газет» кугыжаныш унитарный казна предприятий.

Газетым редакцийште погымо да верстатлыме, «Марий Эл Республикысе Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Газетым Массовый коммуникаций сферыште да культур наследиым аралымаште законодательством шуктен шогымым эскерше Федеральный службыв Приволжский федеральный округысо управленийыштыже регистрироватлыме.

Номер – ПИ №ФС 18-1999,
2005 ий 10 февральыште пуымо.

0+

Печатьыш пуымо жап – 14-00,
фактически – 13-00

Авторын да редакцийын шонымашышт түрлө лийын кертыт. Серыш-влак мөнгеш огыл колталт. Ак – кутырен келшыме почеш.

Редакцийын да издательнын адресше:
424006, Йошкар-Ола, СССР
Вооружённый Вийын
70-ше идалыкше урем, 20 (почтовый)
Эгерўмбал Амстердам, 1
(фактический).

Изи понгызо

Павел ден Маша ПЕТРОВМЫТ, Миша ден Алина КИРИЛЛОВМЫТ. Морко, Изи Кушна.

Дима, Кира, Степан ФЕДОРОВМЫТ. Медведево, Озякъял.

Конкурс

Матвей САМУИЛОВ, Максим ден Ярослав ЯКИМОВМЫТ. Звенигово, Кугу Маламас.

Ур могай понгым куча?

Күшычын тиде пирамиде кузе коеш?

1 2 3 4

Радамым шуй.

6 ойыргемым му.

Физкультминутко

Кайык

Кайык-влак чонештат,
Чонештат, чонештат.
Шокшо элышке вашкат,
Чот вашкат, чот вашкат.
Улыт поро йолташна,
Йолташна, йолташна.
Ме «чеверын» манына,
Манына, манына.
Кайык-влак чонештат,
Чонештат, чонештат.
Шочмо мландышке вашкат,
Чот вашкат, чот вашкат.

Н.Д.ИЛЬИНА.
Волжский, Карай.

Тушто Парня кутыш пучышто – кандаш ядра.

Интернетысе сүрет-влакым кучылтмо.

Онгым ончен, фигур-влакым келшыше чия ден чиялте.

Корно дене ошкылам, кок корным ужам, кокытышкыжат каем.

Кажне сүретлан мужырым му.

